

PLAN DZIAŁANIA KT 175 ds. Farb i Lakierów

STRESZCZENIE

Zakres tematyczny KT 175 to: farby, lakiery i produkty podobne oraz surowce do farb i lakierów (w tym rozpuszczalniki, a z wyłączeniem pigmentów i wypełniaczy) – terminologia, klasyfikacja, wymagania, metody badań, przygotowanie podłoży stalowych przed nakładaniem farb i produktów podobnych.

Główne sektory zastosowań farb i lakierów to: budownictwo, ochrona konstrukcji stalowych przed korozją za pomocą ochronnych systemów malarskich, wykończenia z drewna i ochrona drewna przed utratą walorów dekoracyjnych, lakiery samochodowe i farby do renowacji, oraz powłoki na pojemniki metalowe.

Strony zainteresowane to: przemysł farb i lakierów, producenci surowców do farb i lakierów, instytuty badawcze, wykonawcy powłok, właściciele budynków, użytkownicy, władze publiczne.

Normalizacja w dziedzinie farb jest istotnym sposobem zmniejszania kosztów i uzyskania jednoznacznych wyników badań. Wiele norm badań w tej dziedzinie stanowi podstawę do wprowadzania systemów zarządzania jakością. Normy dotyczące wyrobów lakierowych i systemów powłokowych do konkretnych zastosowań np. zabezpieczeń antykorozyjnych stanowią podstawę dla specyfikacji przetargów. Natomiast normy terminologiczne są ważnym narzędziem do osiągnięcia sprawnej komunikacji między wszystkimi zainteresowanymi stronami.

Korzyści: zwiększenie zaufania konsumentów w odniesieniu do aspektów jakościowych i środowiskowych; zmiana procesów technologicznych i jakości wymaga ciągłego udoskonalania urządzeń technicznych; redukcja emisji zanieczyszczeń (między innymi lotnych związków organicznych VOC) i oszczędność energii.

Priorytety pracy KT 175 to: utrzymanie stałej współpracy z jednostkami normalizacyjnymi międzynarodowymi i regionalnymi tj. ISO/TC35 i CEN/TC 139; wprowadzanie do zbioru PN Norm Międzynarodowych i Norm Europejskich tak daleko, jak to jest możliwe; przygotowanie w polskiej wersji językowej norm o szczególnym znaczeniu dla całej branży farb i lakierów; zharmonizowanie terminologii.

1 ŚRODOWISKO BIZNESOWE KT

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe:

Rynek farb i lakierów jest specyficzny i bardzo zróżnicowany. Głównymi odbiorcami jest rynek budowlany, samochodowy i produkcji przemysłowej.

Sektory zastosowań farb i lakierów łącznie z ich odbiorcami przedstawiono w poniższej tabelicy ¹.

SEKTOR ZASTOSOWANIA	GŁÓWNE GRUPY ODBIORCÓW
Dekoracyjne/budowlane	Przemysł budowlany (malarze pokojowi)
Farby • dla przemysłu • ochronne/antykorozyjne • okrętowe • do znakowania jezdni	Przemysł petrochemiczny Przemysł stoczniowy Przemysłowe wyroby do obróbki drewna, ogólne wyroby na drewno Lokalna władza
Motoryzacyjne	Przemysł samochodowy i renowacyjny
Wyroby do malowania puszek	Przemysł spożywczy
Farby proszkowe	Zastosowanie przemysłowe (maszyny rolnicze)
Coil coating	Przemysł budowlany (magazyny, budynki produkcyjne)
Farby drukarskie	Przemysł poligraficzny

Przemysł farb (i przemysł surowcowy) przez długi czas był statym przedmiotem licznych działań regulacyjnych. Doprowadziło to np. do zmniejszenia stosowania rozpuszczalników organicznych i niektórych metali ciężkich w farbach i podobnych wyrobach. Według danych statystycznych publikowanych przez GUS wielkość produkcji wyrobów opartych na rozpuszczalnikach organicznych pozostaje prawie niezmienna na przestrzeni kilku ostatnich lat, natomiast dynamicznie rozwija się produkcja wyrobów wodorozcieńczalnych opartych na wodnych dyspersjach polimerowych.

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego

Poniższe wskaźniki ilościowe opisują środowisko biznesowe, w celu wsparcia działań KT poprzez zapewnienie niezbędnych danych:

Na świecie produkowanych jest około 31 mln ton farb i produktów podobnych rocznie. Europa Zachodnia stanowi około 30 % światowego rynku. Na rynku europejskim w produkcji farb prym wiodą Niemcy, Włochy, Francja i Wielka Brytania. Razem stanowią około 70 % wolumenu produkcji w Europie. Światowy rynek farb i lakierów zdominowała Ameryka Północna, a właściwie USA. Drugim co do wielkości rynkiem w tym sektorze jest rynek Azji. Podobnie jak w Europie, także w USA zdecydowana większość sprzedaży stanowią farby i lakiery dla budownictwa. W Japonii natomiast rynek farb i lakierów zdominowany jest głównie przez przemysł samochodowy.

Główni dostawcy w branży farb i lakierów to: Akzo Nobel (Holandia); ICI (Wielka Brytania); Sherwin-Williams (USA); DuPont (USA); PPG (USA), BASF (Niemcy), Nippon (Japonia); SigmaKalon (Francja).

¹ Patrz ISO/TC 35 Business Plan, 2004-08-26

Farby przemysłowe Wg nowego studium firmy badania rynku PRA „Global Industrial Coatings Markets 2010-2020” globalny rynek farb przemysłowych osiągnął w roku 2009 wartość 40 mld euro. Najważniejszym regionem z najwyższym popytem dla farb przemysłowych jest region Azja-Pacyfik, zużywający ok. 48,5 % ogólnego zapotrzebowania. Do wzrostu popytu w tym regionie przyczyniają się głównie Chiny, Indie i Indonezja. Region ten pozostanie również znaczącym sektorem dla stale wzrastającego zapotrzebowania do roku 2020. Eksperti oczekują, że przeciętny roczny wzrost do roku 2015 wynosić będzie od 8 % do 9,5 %. Najczęściej stosowane technologie to systemy rozpuszczalnikowe, chociaż w dalszym ciągu tracą one udziały na rzecz innych systemów. Wodne wyroby lakierowe to według szacunków najszybciej rozwijające się technologie. Ok. 37 % ogólnego rynku farb przemysłowych należy do sektora budownictwa i infrastruktury.

Z kolei wg ekspertów firmy badania rynku „Global Industry Analysts Ing(GIA)” globalny rynek farb osiągnie w 2015 roku wartość 98,7 miliardów USD, a w 2017 roku 107 miliardów USD. A to dzięki gwałtownemu uprzemysłowieniu, działalności gospodarczej oraz zapotrzebowaniu ze strony branży motoryzacji i budownictwa w krajach rozwijających się.

Europa zajmuje drugie miejsce, na trzecim miejscu znajdują się Stany Zjednoczone.

Wyroby do ciągłego powlekania taśm (coil coating) Według danych zamieszczonych w „Raplocie ACA Paint and Coating Industry Market Analysis (2010-2015)” udział wyrobów lakierowych do ciągłego powlekania taśm w całym rynku wyrobów lakierowych stanowi 11 % pod względem wielkości i 13,4 % pod względem wartości.

Farby ochronne Globalne spowolnienie gospodarcze wpłynęło praktycznie na każdą gałąź przemysłu, w tym także powłok ochronnych. Według badań rynku firmy IRL „Przegląd globalnego rynku powłok ochronnych, wydanie 2” na rynku jest szacowany wzrost od 5 % do 7 % w skali roku na rynkach wschodzących. Farby o niskiej zawartości VOC są przyszłością, jednak na całym świecie tylko 6 % farb ochronnych jest na bazie wody, podczas gdy tradycyjne farby rozpuszczalnikowe są nadal wskazywane jako dominujące wyroby. Jest to związane z dwoma powodami: kosztami oraz łatwością stosowania.

Farby drukarskie Wg „Global Strategic Business Report” w oparciu o badanie rynku wykonane przez GIA (Global Industry Analysts) szacuje się, że do roku 2017 globalny rynek farb drukarskich osiągnie wartość 18,2 miliardów USD. Stanie się to możliwe dzięki rosnącej popularności farb przyjaznych środowisku. Stany Zjednoczone w dalszym ciągu stanowią największy rynek farb pod względem sprzedaży i ilości. Jednak najszybciej rozwijającym się rynkiem farb drukarskich są Chiny i Indie. Szacuje się, że na rynku Azja-Pacyfik złożony roczny wskaźnik wzrostu wyniesie 5,5 %.

Farby proszkowe W ostatnich latach na znaczeniu przybrała sprzedaż farb proszkowych, gdzie dominującą rolę na tym rynku przejęła Europa, której udział stanowi aż 45 % światowej sprzedaży. Ameryka Północna znacznie ustępuje Europie pod względem sprzedaży farb proszkowych obejmując 24 % rynku. Azja natomiast tylko nieznacznie ustępuje Ameryce Północnej z 22 % udziałem w tym rynku.

Rozpuszczalniki Przewiduje się wzrost światowego rynku rozpuszczalników do wartości 33 mld USD w roku 2019. Zgodnie z analizą rynku wykonaną przez firmę Ceresana, wiąże się to z dynamicznym rozwojem takich krajów jak Chiny, Indie, Brazylia i Rosja. Według analizy zamieszczonej w Raplocie sektorem wykazującym największy popyt

na rozpuszczalniki jest przemysł farb i lakierów. Przewiduje się, że roczne zapotrzebowanie na rozpuszczalniki w tym sektorze wzrośnie do roku 2019 o 2,9 %. Drugim co do wielkości zapotrzebowania na rozpuszczalniki jest przemysł farb drukarskich. Przewiduje się, że sektor klejów będzie wykazywał najsilniejszy wzrost zapotrzebowania na rozpuszczalniki.

2 OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KT

Normalizacja w dziedzinie farb jest istotnym sposobem zmniejszenia kosztów i uzyskania jednoznacznych wyników badań. Wiele norm badań w tej dziedzinie stanowi podstawę do wprowadzenia systemów zarządzania jakością.

Normy wyrobów określające akceptowalny poziom ich jakości wspierają handel tymi wyrobami.

Normy terminologiczne są pilnie potrzebne do celów regulacyjnych i do zastosowania w przepisach. Przemysł powinien mówić jednym językiem. W zależności od rodzaju wykonywanej pracy, ludzie mają tendencję do używania różnych terminów dla tego samego pojęcia. Skuteczna komunikacja jest jednak konieczna i normy terminologiczne są ważnym narzędziem dla jej osiągnięcia. Normy dotyczące wyrobów lakierowych i systemów powłokowych dla konkretnych zastosowań np. ochrony konstrukcji stalowych przed korozją stanowią podstawę do specyfikacji przetargów i mogą znacznie ograniczyć wydatki wszystkich zainteresowanych stron.

Korzyści: zwiększenie zaufania konsumentów w odniesieniu do aspektów jakościowych i środowiskowych; zmiana procesów technologicznych i jakości wymaga ciągłego udoskonalania urządzeń technicznych; redukcja emisji zanieczyszczeń (między innymi lotnych związków organicznych VOC) i oszczędność energii.

W przyszłości należy oczekiwać wzrostu popytu na normy dotyczące środowiska, bezpieczeństwa i zdrowia.

3 CZŁONKOSTWO W KT

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem KT. Każdy członek KT realizuje zadania KT poprzez swoich reprezentantów.

Aktualny skład KT jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

4 CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

4.1. Cele KT

Główne cele KT 175 to:

- eliminowanie barier technicznych w handlu – ułatwienie handlu w kraju, Europie i świecie,
- harmonizacja i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań,
- promocja ochrony środowiska, promocja jakości.

Powyższe cele mogą być osiągnięte przez:

- wdrożenie do PN Norm Europejskich (EN) i Norm Międzynarodowych (ISO), odnoszących się do metod badań wyrobów lakierowych i powłok; metod badań surowców (z wyjątkiem pigmentów, barwników i wypełniaczy); przygotowania powierzchni przed nakładaniem farb i systemów powłokowych
- tłumaczenie na język polski norm EN i ISO szczególnie ważnych dla branży.

4.2. Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

Strategia obejmuje:

- analizę norm ISO pod względem ich bezpośredniej przydatności w branży farb i lakierów,
- wprowadzenie do zbioru PN w pierwszej kolejności norm terminologicznych w celu skutecznej komunikacji wszystkich zainteresowanych stron, następnie norm badań,
- podejmowanie starań o uzyskanie środków finansowych na tłumaczenia norm,
- czynny udział KT w opiniowaniu projektów norm ISO (CD, DIS, FDIS) oraz norm EN (prEN, FprEN).

4.3. Aspekty środowiskowe

Wpływ czynników szkodliwych na ludzkie zdrowie i samopoczucie stanowi przedmiot zainteresowania wielu środowisk. Przyczyną złego samopoczucia i problemów zdrowotnych są najczęściej czynniki obecne w bezpośrednim otoczeniu człowieka, a więc w środowiskach, w jakich najczęściej przebywa. Do najczęściej monitorowanych związków w powietrzu należą lotne związki organiczne (VOC). Do głównych źródeł emisji VOC można zaliczyć materiały budowlane i wykończeniowe takie jak np. farby i lakiery.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 16 stycznia 2007 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących ograniczeń emisji lotnych związków organicznych powstających w wyniku wykorzystywania rozpuszczalników organicznych w niektórych farbach i lakierach oraz w preparatach do odnawiania pojazdów (Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz.72) od 1 stycznia 2010 r. obowiązują zaostrzone limity zawartości VOC w określonych grupach farb i lakierów. Obecnie wszystkie farby i lakiery objęte tym rozporządzeniem muszą spełniać wymagania w zakresie zawartości VOC.

5 CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KT I WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN jest wprowadzany do programu KT. KT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac KT znajduje się na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KT.

Drugi element numeru tematu normalizacyjnego wskazuje numer Podkomitetu Technicznego opracowującego temat, np. numer tematu normalizacyjnego XXX.1.XXXX oznacza wykonywanie w KT XXX PK 1 (Podkomitecie Technicznym nr 1 Komitetu Technicznego XXX). Jeżeli drugi element przyjmuje wartość zero oznacza to, że TN jest opracowywany w KT.

Najważniejsze czynniki, które mogą mieć negatywny wpływ na terminowe wykonanie prowadzonych prac normalizacyjnych to przede wszystkim:

- brak w KT ekspertów mogących ocenić poprawność postanowień projektu normy lub innego dokumentu normalizacyjnego,
- trudności z ustaleniem składu Grupy Projektowej do określonego tematu normalizacyjnego,
- brak środków finansowych na przygotowanie polskiej wersji Norm Europejskich lub Norm Międzynarodowych.

6 WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEVIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Nie dotyczy